

מדינת ישראל

בתי הדין למשמעת – משרד הבריאות בירושלים

תיק בד"מ 6/11/21

תאריך: 12.5.2022

בפני חברי הועדה:

דר' תהאני זועבי – יו"ר, נציגת המנהל הכללי
דר' סמיון בביץ' – נציג הסתדרות רופאי השיניים
עו"ד רות הורן – נציג היועץ המשפטי לממשלה

הקובל:

המשנה למנהל הכללי משרד הבריאות, על ידי ב"כ עוה"ד נועה מרגליות פריימן

נ ג ד

הנקבל:

ד"ר ילנה סלוצקי, על ידי ב"כ עוה"ד עו"ד שמשון דוידי ועוז עזריה

דין וחשבון לפי סעיף 48 לפקודת רופאי השיניים [נוסח חדש],
התשל"ט-1979

1. הקובלנה -

ביום 25.11.2022 הוגשה כנגד ד"ר ילנה סלוצקי רופאת שיניים (מ.ר. 26428) קובלנה, על כי הורשעה בעבירה פלילית שלא לפי פקודת רופאי השיניים [נוסח חדש], התשל"ט – 1971 (להלן – הפקודה) ונהגה בדרך שאינה הולמת מורשה לריפוי שיניים, לפי פסקאות (1) ו – (5) שבסעיף 45 לפקודה. זאת על כי העסיקה, במשך כ-16 שנים, תחת פיקוחה הישיר במרפאת שיניים שבניהולה, אדם שהציג עצמו כרופא שיניים וטיפל בחולים אף שלא היה

מורשה לכך (להלן – **המתחזה**) ואף שהנקבלת ידעה, מתחילת העסקתו, שאינו מחזיק ברישיון לעסוק ברפואת שיניים (להלן – **הקובלנה**). עוד נטען בקובלנה שהנקבלת חדלה להעסיק את המתחזה רק לאחר שחקירה סמויה, במהלכה התחזה שוטר למטופל, חשפה את המעשה.

2. על העומד ברקע לקובלנה –

כנגד הנקבלת הוגש לבית משפט השלום בבאר שבע (ת"פ 32286-02-18), כתב אישום מתוקן, במסגרת הסדר טיעון, המייחס לנקבלת עבירה של קבלת דבר בתחבולה לפי סעיף 416 לחוק העונשין, התש"ז-1977. ביום 23.6.2021 הרשיע בית המשפט את הנקבלת בעבירה האמורה על יסוד הודאתה בעובדות. מכתב האישום המתוקן עולה כי: הנקבלת והמתחזה סיכמו ביניהם, החל משנת 2000 ואילך, שהמתחזה יועסק שלא כדין במרפאה שהנקבלת מנהלת בבאר שבע (להלן – **המרפאה**) ובמסגרת זו יקבל המתחזה כספים במרמה תמורת עבודתו כ"רופא שיניים". בהמשך הנקבלת העסיקה את המתחזה במרפאה כאשר לנקבלת היה ידוע, מתחילת ההעסקה, שהמתחזה אינו מחזיק ברישיון לריפוי שיניים. המתחזה הציג עצמו למטופלי המרפאה בתואר "דוקטור" על מנת להטעות ובמסגרת עיסוקו במרפאה ביצע בפיות של מטופלים, פעולות טיפוליות המחייבות רישיון לעסוק בריפוי שיניים. בקובלנה פורטו טיפולים כלהלן: (א) המתחזה נראה רוכן על מטופל ומבצע טיפול בפיו, במהלך ביקורת במרפאה שהתקיימה ביום 22.10.2015; (ב) בחודש אוגוסט 2016 ביצע המתחזה פעולה של הכנסת חומר לפיו של מטופל כחלק מבניית שיניים תותבות; (ג) על מנת לקחת מידות בפיו של מטופל, עובר ליום 17.1.2017, המתחזה הכניס את ידיו לפיו של מטופל, הסיר פלטות קיימות, שם בפיו של המטופל חומר המשמש להשלמה של החיך וכן חומר המשמש לקביעת המידה; (ד) ביום 9.10.2021 המתחזה ביצע בדיקה בפה של שוטר, שהתחזה למטופל, הוא הכניס לפיו של השוטר מכשירי בדיקה והפעיל מכשור חשמלי.

על הנקבלת נגזרו שישה חדשים של מאסר על תנאי למשך שלוש שנים וכן קנס של 10,000 ש"ח, או ששים ימי מאסר תמורתו.

3. הוועדה והדיון בקובלנה

אנו הח"מ מונינו ביום 13.12.2021 לשמש כוועדה לפי סעיף 47 לפקודה.

בדיון בקובלנה שהתקיים ביום 23.2.2022 טענו באי כח הצדדים לאמצעי המשמעת הראוי, לטענתם, בנסיבות העניין. זאת לאחר שהנקבלת הודתה במיוחס לה בקובלנה והוועדה מצאה לנכון להמליץ על הרשעתה בעבירות המיוחסות לה בקובלנה, דהיינו: עבירה של התנהגות

בדרך שאינה הולמת מורשה לריפוי שיניים שלפי סעיף 41(1) לפקודה והרשעה בעבירה פלילית שלא לפי הפקודה שלפי סעיף 41(5) לפקודה.

4. טיעוני הצדדים לגבי אמצעי המשמעת -

(א) טיעוני ב"כ הקובל -

ב"כ הקובל טענה כי בנסיבות העניין יש להטיל על הנקבלת עונש משמעותי שישקף את חומרת מעשיה של הנקבלת ולהתלות את רישיונה לתקופה של שנתיים. ב"כ הקובל טענה כי:

- (1) מדובר בתקופה מאוד ממושכת שבמהלכה התמידה הנקבל לעבור את העבירה – כשעשרה שנים, וכן כי הקשר בינה לבין המתחזה נפסק, רק לאחר שהתגלה עקב חקירה סמויה ובעקבות טיפול שניתן על ידו לשוטר שהתחזה למטופל.
- (2) הנקבלת הפיקה רווח כספי מ"השירות הרפואי" שניתן על ידי המתחזה.
- (3) הנקבלת העמידה את שלומם הגופני של המטופלים בסיכון, סיכון אשר יכול היה אף להסתיים במוות, משנתנה למתחזה אפשרות להציג עצמו כרופא שיניים, לקבל החלטות רפואיות בעניינם של מטופלים, לבצע טיפולים במרפאה ולפעול כרופא שיניים במסגרת המרפאה שבניהולה.
- (4) במתן האפשרות למתחזה לפעול במרפאה כאילו היה רופא שיניים פגעה הנקבלת באמון המטופלים, במרפאה ובציבור בכלל, במי שהורשו לעסוק ברפואת שיניים.
- (5) מעשיה של הנקבלת לא מתיישבים עם התנאי שבסעיף 6(א)(1) שבפקודה לקבלת רישיון לעסוק ברפואת שיניים הוא שידובר באדם הגון.
- (6) לפי הפסיקה¹ הדין המשמעותי בעקבות הרשעה בפלילים בא למנוע סתירה בין הנדרש מאיש המקצוע להלכה לבין התנהגותו למעשה. מרופא שיניים נדרשת רמת התנהגות שהנקבלת לא עמדה בה.
- (7) בפסק הדין בעניין כתב², עמד בית המשפט על כך שתדמית ראווה של שירות המדינה הינה תנאי הכרחי לפעילותו התקינה וכי התכלית העיקרית של אמצעי המשמעת היא למנוע פגיעה משמעותית בתפקוד של שירות המדינה או בתדמיתו. הנקבלת פגעה בהתנהלותה בתדמית שירותי הבריאות ובפעילותם התקינה.
- (8) בית המשפט שהרשיע את הנקבלת ציין בגזר הדין מצא לנכון להקל בעונשו של הנקבלת, בהתחשב בכך שצפויים כנגדה גם צעדים משמעותיים.
- (9) בפרשת בנסון – רופא שיניים שהעסיק את אשתו במשך 14 שנים במרפאה שלו וסייע לה לעסוק ברפואת שיניים אף שאין לה רישיון, במקביל לביצוע עבירות משמעת נוספות ובהן אי ניהול ותיעוד רשומה רפואית וסיוע לאשתו להתחזות לרופאה ולעסוק ברפואה אסתטית - הותלה רישיונו של הנקבל לעסוק בריפוי שיניים למשך תשעה חדשים. זאת אף שוועדת המשמעת ציינה בהמלצתה כי נסיבות העניין מחייבות התליה של הרישיון לתקופה משמעותית.

עניינה של הנקבלת חמור מזה - בפרשת בנסון דובר בהעסקה במשך 14 שנים ובמקרה זה מדובר בתקופה של 16 שנים; במקרה זה העניין התגלה רק בעקבות

¹ עא 412/90 משה אליהו נ' שר הבריאות, פדי מד(4), 442
² עש"מ 5282-98 מדינת ישראל נ' תמר כתב, פדי נב(5), 87

חקירה סמוייה בעוד שבפרשת בנסון הנקבל הוא זה שפנה למשרד הבריאות בבקשה ליתן לאשתו רשיון אף שלא עמדה בבחינות הנדרשות; תקופת התלית הרישיון המקלה שנקבעה בפרשת בנסון, למרות נסיבות העניין החמורות וסיכון המטופלים כבמקרה זה, נקבעה בהתחשב בכך שהיה זה בעיצומו של משבר הקורונה, לאחר תקופה ממושכת שבמהלכה רופאי השיניים היו מנועים מלעסוק במקצועם. נסיבות אלה לא מתקיימות עוד כיום.

(ב) טיעוני ב"כ הנקבל –

ב"כ הנקבל טען כי בנסיבותיו של עניין זה, ראוי להסתפק בנזיפה של הנקבל. ב"כ הנקבל טען כי:

(1) מגיפת הקורונה על ההגבלות החמורות והממושכות שחלו על העוסקים ברפואת שיניים פגעו ביכולתה של הנקבלת להתפרנס, מה גם שההשלכות החמורות של המגיפה על בעלי עסקים עצמאיים בכלל לרבות בתחום רפואת השיניים, טרם הסתיימו. זאת ועוד, הנקבלת במהלך שלוש השנים שבהן התקיים ההליך הפלילי עברה הנקבלת קשיים רבים לרבות פגיעה קשה ביכולתה להתפרנס.

(2) המתחזה עסק בהבאת לקוחות למרפאה ואין ראייה לכך שביצע בפועל טיפולי שיניים בכל התקופה שבה הועסק במרפאה, מעבר למקרים הבודדים המתוארים בכתב האישום, ואירעו בשנים 2016 ו-2017.

(3) הנקבלת בת 61, הרישיון המקורי לעסוק ברפואת שיניים ניתן לה בשנת 1982, והיא חוותה קשיים רבים בעקבות העליה ובמהלך הקליטה בישראל, לרבות בכל הקשור להקמה של מרפאת השיניים. כיום הנקבלת מתמודדת, בעקבות הודאתה בהליך הפלילי, עם תביעה בסכום שלמעלה מ-300 אלפי ₪, שהגישה כנגדה חברת הביטוח שביטחה את הנקבלת באחריות מקצועית ומימנה את הוצאות ניהול ההליך הפלילי.

(4) בית המשפט שדן בכתב האישום שהוגש כנגד הנקבל והמתחזה מציין, בגזר דינו של המתחזה, כי הוא מצא לנכון להקל בעונשו הואיל והיה בעל "הסמכה מסוימת" לעיסוק בתחום בעיר חברון, ובהתחשב בכך שהוא רכש ידע וניסיון בכוחות עצמו תוך כדי עבודה עם הנקבלת, לא נשמעו טענות בנוגע לטיב הטיפולים שהעניק ולא נגרם נזק למטופל כלשהו כפועל יוצא מפעילותו במרפאה.

(5) הנקבלת חדלה להעסיק את המתחזה מיד לאחר שהתברר לה שעליה לעשות כן.

(6) הנסיבות בפרשת בנסון חמורות מאלה שבמקרה זה, מבחינת סוג הטיפולים שנתנה שם אשת הנקבל והסיכון הכרוך בהם.

5. דיון והמלצה –

הנקבלת כאמור הורשעה בעבירה של קבלת דבר בתחבולה, על יסוד הודאתה בעובדות שיוחסו לה בכתב האישום, אשר לפיו הנקבלת והמתחזה, סיכמו ביניהם, החל בשנת 2000, שהמתחזה יועסק במרפאה שהנקבלת מנהלת ובתמורה יקבל כספים תמורת עבודתו כ"רופא שיניים". זאת אף שלמתחזה אין רישיון לעסוק ברפואת שיניים, הוא לא סיים את חוק לימודי ברפואת שיניים במוסד להשכלה גבוהה ולא קיבל דיפלומה המוכרת על ידי משרד הבריאות, ולנקבלת היה ידוע, מתחילת העסקתו שהוא לא מחזיק ברישיון לריפוי שיניים.

בעקבות אותו סיכום, המתחזה הציג עצמו למטופלי המרפאה בתואר "דוקטור" על מנת להטעות, ובכתב האישום, מפורטים שלושה מקרים, שאירעו בשנים 2015, 2016 ו-2017

שבהם הנקבל ביצע פעולות טיפוליות המחייבות רישיון לעסוק בריפו שיניים בפי מטופלים, וכן מקרה נוסף שאירע בשנת 2021 אז ביצע בדיקה בפה של שוטר, שהתחזה למטופל, הכניס לפיו של השוטר מכשירי בדיקה והפעיל מכשור חשמלי.

נזכיר כי הנקבלת הודתה במיוחד לה בקובלנה ולפיכך מצאנו לנכון להמליץ על הרשעתה בעבירות המשמעת שיוחסו לה בקובלנה, דהיינו: עבירה של התנהגות בדרך שאינה הולמת מורשה לריפוי שיניים שלפי סעיף 41(1) לפקודה והרשעה בעבירה פלילית שלא לפי הפקודה שלפי סעיף 41(5) לפקודה.

הדיון התמקד לפיכך באמצעי המשמעת אשר ראוי לנקוט בו בנסיבות העניין.

נקדים ונבהיר כי אנו סבורים שמדובר במקרה חמור של התנהגות שאינה הולמת רופא שיניים מורשה. עניינו במי שרמסה ברגל גסה ובידיעה שהיא עושה כן, במשך כשש עשרה שנים, כללי ההתנהגות הבסיסיים המחייבים רופא שיניים מורשה והמצופים ממנו. פשיטא שרופא שיניים מורשה המאפשר לאדם שאינו מורשה לעסוק בריפוי שיניים, לעבוד במרפאה, להציג עצמו כרופא שיניים ואף לבצע בה טיפולי שיניים, מפר את האחריות הבסיסית המוטלת עליו כלפי ציבור המטופלים ומפר את האמון שניתן בו, כי הטיפול הניתן במרפאה שבהגלתו מבוצע אך בידי מי שהורשה לכך לפי חוק, ולו הידע והנסיון הדרושים למתן הטיפול. הנקבלת העמידה במשך כשש עשרה שנים, במצח נחושה ובידיעה ברורה של העובדות, את ציבור המטופלים שפנה למרפאה בסיכון לבריאותם ולחיהם, כשהיא מועלת באמון שניתן בה, הן מצד ציבור המטופלים והן מצד הרשות המפקדת על בריאות הציבור ועל תקינותו של תחום בריאות השן.

בא כחו של הנקבל טען כי עיקר עיסוקו של המתחזה היה בהבאת לקוחות למרפאה וכי אין ראיה לכך שהוא ביצע בפועל טיפולי שיניים במהלך 20 השנים שבהן עבד במסגרת המרפאה, מעבר לארבעה המקרים שתוארו בכתב האישום וקרו בשנים 2015, 2016 ו-2017.

איננו סבורים שטענה זו מפחיתה מחומרת הדברים. המתחזה פעל במסגרת המרפאה כאילו היה "רופא שיניים" במשך כשש עשרה שנים בהן ניתנה לו האפשרות לבצע טיפולים שרופא שיניים מורשה בלבד רשאי לבצע. אף אם בפועל המתחזה ביצע טיפולים כאמור במקרים המפורטים בקובלנה בלבד, אין בכך כדי להפחית מחומרת הדברים הנעוצה בעצם מתן האפשרות למתחזה לבצע טיפולים כאמור.

ב"כ הנקבל ביקש ללמוד מדברי בית המשפט אשר הרשיע את המתחזה, לפיהם: "לזכות הנאשם יקח בית המשפט בחשבון העובדה, כי היה בעל הסמכה מסוימת לעיסוק בתחום בעיר חברון וכן כי לא נשמעו טענות בנוגע לטיב הטיפולים שהעניק, שאת הידה והנסיון הנדרש להם רכש, ככל הנראה, בכוחות עצמו תוך כדי עבודה עם רופאה מוסמכת, שהיתה הנאשמת הנוספת בכתב האישום".

טענה זו טוב שלא נטענה משנטענה. עולה ממנה שהנקבלת לא רק איפשרה למתחזה לפעול במרפאה כאילו היה רופא שיניים, בהיותה מודעת לכך שהוא מתחזה לרופא שיניים מורשה,

היא גם מצאה לנכון "להכשיר" או "ללמד" את המתחזה לבצע פעולות שרק רופא שיניים מורשה רשאי לבצע. פשיטא שהעסקת הנקבל במרפאה לא נועדה אלא למראית עין או על מנת להביא למרפאה לקוחות בלבד, אלא על מנת לאפשר לו לבצע במסגרת המרפאה, פעולות שאין הוא מורשה לבצע לפי דין. זאת גם בידיעה שמדובר בפעילות שעשויה להיות כרוכה בסיכון לבריאותם של מטופלים, שגם אינם מודעים לסיכון שהם מצויים בו.

ב"כ הנקבלת הוסיף וטען שהנקבלת חדלה להעסיק את המתחזה מיד לאחר שהתברר לה שעליה לעשות כן וכי בפועל לא נגרם נזק למטופל כלשהו כפועל יוצא מפעילותו של המתחזה.

גם טענות אלה דינן לדעתנו להדחות. המשך העסקת המתחזה גם לאחר שנתפש בשעת מעשה, לא היה אלה בבחינת הוספת חטא על פשע והבעת זלזול מוחלט ברשות האמונה על בריאות הציבור בכלל ועל פעילותו התקינה של תחום רפואת השן בפרט, עוד מעבר לזה הבא לידי ביטוי בהתנהלותה של הנקבלת שבשלה הוגשה הקובלנה.

ב"כ הנקבל הוסיף וטען לנסיבות מקילות, לאור גילה של הנקבלת שמלאו לה 61 שנים, הקשיים שהיה עליה להתמודד אתם בשלבי הקליטה בישראל ולרבות ההתמודדות עם הקשיים הכרוכים בהקמת מרפאת השיניים בנסיבות כאמור. עוד עמד ב"כ הנקבל על כך שהנקבלת נאלצת להתמודד עתה עם תביעה לתשלום סכום של 300 אלפי ₪ שהגישה כנגדה החברה שביטחה אותה בביטוח מקצועי וכי בדומה לרופאי שיניים אחרים מגיפת הקורונה וההגבלות על עיסוק ברפואת שיניים במהלכה פגעו ביכולתה לעבוד ולהתפרנס במשך תקופה משמעותית.

ב"כ הנקבלת הוסיף כי הנסיבות בפרשת בנסון חמורות מאלה שבמקרה זה, הן מבחינת משך הזמן שבו התקיימו העבירות, והן מבחינת סוג הטיפולים שאשת הנקבל ביצעה בפרשת בנסון והסיכון הכרוך בהם וכי בפועל לא נגרם למטופל כלשהו נזק כפועל יוצא מפעילותו של המתחזה במרפאה.

נודה כי התלבטנו איזה משני המקרים חמור יותר. האם חמור יותר מקרה בנסון שבו רופא שיניים מורשה פונה למשרד הבריאות בבקשה לתת לרעיתו שלמדה רפואת שיניים בחו"ל, אף שלא עלה בידה לעמוד בבחינות בישראל. זאת, כשהוא מסתמך בבקשה על הניסיון שרעיתו צברה כביכול בכך ש"תחת פיקוחו ובהשגחתו" ביצעה טיפולים שרק רופא שיניים מורשה רשאי לבצע, ובהן פעולות כירורגיות?

או מקרה זה, שבו רופאת שיניים מורשית מאפשרת, תמורת בצע כסף ובמשך כשש עשרה שנים, לאדם שלא רק שאין לו רישיון לעסוק בתחום, אין לו מושג כלשהו בכל הקשור ברפואת שיניים (למעט מה שלמד מהנקבלת- כפי שצויין בגזר הדין בהליך הפלילי שהוגש כנגדו), לפעול במרפאתה כשהוא מתחזה לרופא שיניים ואף נתפש כשהוא מבצע, בפיהם של מטופלים, פעולות שרק רופא שיניים מורשה רשאי לבצען.

זאת גם אם מביאים בחשבון שבפרשת בנסון דובר בנוסף גם בהעדר תיעוד וניהול של רשומה רפואית כנדרש לפי חוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996, בסיוע לרעית הנקבל בהתחזות ובעיסוק כרופאה אסתטית ובכך שלא השיב לפניות נציגת משרד הבריאות בקשר לתיקון ליקויים שנמצאו במרפאה.

המדובר בתחרות קשה וצמודה, שני המקרים חמורים, בשניהם מדובר במי שבהתנהלותם מביעים זלזול מוחלט באחריות המוטלת עליהם כמי שהורשו לעסוק בריפוי שיניים, כמו גם ברשות המפקדת על פעילותו התקינה של תחום רפואת השן. הן ד"ר בנסון והן הנקבל פגעו באופן חמור באמון הציבור במי שהורשו לעסוק בריפוי שיניים, כמו גם באמון הרשות שהעניקה להם רישיון לעסוק בריפוי שיניים והתנהלותם מעוררת חשש כבד שיכול שבקרוב מי שקיבלו רישיון לעסוק ברפואת שיניים יש מי שמוכנים לסייע בהפקרת ציבור המטופלים בידיהם של מי שאינם מורשים לטפל בהם.

לאחר ששבנו ובחנו את שני המקרים, מצאנו כי מקרה זה עולה בחומרתו על מקרה בנסון. המדובר כאן בעסקה נפשעת, שנועדה להגדיל את רווחיה של הנקבלת ממרפאת השיניים שבהנהלתה. זאת כשהנקבלת מוצאת לנכון, במשך שנים ארוכות, להעמיד לרשות מי שידוע לה שאין לו מושג ברפואת שיניים, מרפאת שיניים שבה הוא יכול להתנהל כאילו היה רופא שיניים ולעשות ככל העולה על רוחו בפיהם של מטופלים הפונים למרפאה על מנת לזכות בה לטיפול רפואי.

זה המקום להזכיר את טענת ב"כ הקובל כי מעשיה של הנקבלת לא מתיישבים עם התנאי, שבסעיף 6(א)(1) שבפקודה, לקבלת רישיון לעסוק ברפואת שיניים הוא שידובר באדם הגון. תנאי זה אינו מתקיים בנקבלת.

לאור חומרת הדברים איננו רואים מנוס כי אם להמליץ על התלית רשיונה של הנקבלת לתקופה משמעותית. לאחר ששקלנו את כל האמור לעיל לרבות הקשיים שעל הנקבלת להתמודד עמם בעקבות ההליך הפלילי וגילה המתקדם, המלצתנו היא כי רישיונה של הנקבלת יותלה למשך תשעה חודשים. נבהיר כי לא מצאנו לנכון להביא בחשבון את השלכות ההגבלות שחלו על פעילות מרפאות השיניים במהלך מגפת הקורונה, בהתחשב בזמן שחלף מאז.

בסיכום –

לאחר ששקלנו את כל האמור לעיל, אנו ממליצים כי רישיונה של הנקבלת לעסוק ברפואת שיניים, יותלה למשך תשעה חודשים.

ד"ר סמיון בביץ'

חבר הוועדה

רות הורן, ע"ד

נציגת היועץ המשפטי
לממשלה

ד"ר תהאני זועבי

יו"ר

